

Me
K. Hưng

GIỌT LỆ HOAN HỈ

Ở CỐI VĨNH HẰNG RẶT HƯƠNG HOA

Cái chết còn là sự bí ẩn trong đời sống tâm linh của con người. Điều kỳ lạ nhất ở trên cõi đời này là ai ai cũng thấy lần lượt kẻ trước người sau không thể thoát được cửa Tử, nhưng rất ít khi họ chịu đắm mình trong suy tưởng, để tư tư, suy gẫm về Sự Chết. Không phải là tôi, đó vẫn là lời tự nhủ thầm của hầu hết mọi người trong mỗi chúng ta, khi đứng bên linh cữu của ai đó vừa mới lìa đời. Nhưng, cho tới khi chính là tôi rồi thì đã quá trễ; quá trễ để ít ra cũng hiểu được là Tử Thần không chừa ai cả...

Ba chủ đề lớn khơi nguồn cho sự sáng tạo muôn thủa của con người là Tình Yêu, sự Đau Khổ và cái Chết. Sau Tình Yêu và sự Đau Khổ, thì không một nhà thơ, nhà văn lớn nào mà trong sự nghiệp văn chương của mình, lại không đề cập tới cái Chết. Có thể nói, một sự nghiệp văn học sẽ trở nên khiếm khuyết và thiếu toàn vẹn biết bao nếu trong các chủ đề sáng tạo đó đã không dành cho sự Chết ở một góc nào thật trang trọng, linh thiêng, đặc biệt?

Người khôn ngoan là người luôn suy niệm về sự Chết, chẳng phải Kinh Thánh đã nhắc nhở ta như thế sao: "...nên người hãy tưởng nhớ đến Đấng Tạo Hoá, trước khi dây bạc đứt, vỡ mảnh đèn vàng, vỡ bể bên bờ suối, bánh xe gãy tan bên giếng, và bụi tro trở vào đất y như nguyên cũ, và thân linh trở về nơi Đức Chúa Trời, là Đấng đã ban nó..." (Giăng viên 12, 6).

Đời người chỉ là một cuộc hành trình dẫn đến nấm mồ; định nghĩa của nhà văn Charles Dickens trong tác phẩm lừng danh Khúc Ca Noel (The Chirstmas Carol) đã bao hàm một triết lý giản đơn, dễ hiểu, và là một lời cảnh tỉnh đối với những người còn đang sống, sống vô tư không hề nghĩ đến sự Chết.

Nhà thơ Xuân Ly Băng, trong suốt cả một thi nghiệp đồ sộ đã biết bao lần vấn nạn, suy tưởng về ngày, giờ được Chúa kêu gọi trở về:

*Tim con rồi hết đập
Và hơi thở sẽ tắt
Và máu hết châu lưu
Con đi sáng hay chiều?*

(Trở Về Nguồn - Xuân Ly Băng)

Thi sĩ đếm từng giờ khắc trôi qua, như chờ đợi giây phút cuối cùng của cuộc đời:

*Mỗi khi đồng hồ điểm
Đời con ngán lại rồi...*

Và: *Đời trôi nhưng ngán lại
Chấm tận biết khi nào?*

(Đồng Hồ Điểm - Xuân Ly Băng)

Hay là: *Ta đang chết mỗi ngày thêm một tí
Con đang chết như mọi người đang chết
Sống một ngày gần chết thêm một ngày...*

(Đang Chết Mỗi Ngày - Xuân Ly Băng)

Ngay cả khi nghe tiếng trống trống đổ hồi bi ai như tiếng nhạc thiếu âm ty giục già, thi sĩ cũng cảm thấy băng khuâng, mường tượng như chính mình đang được tiễn đưa:

*Tiếng trống tiễn đưa em, tiễn đưa tôi
Ai chết đó cũng là mình đang chết...*

(Tiếng Trống Tiễn Đưa – Xuân Ly Băng)

Và: *Em đang sống nghĩ là em đang chết
Mỗi phút qua làm ngắn lại cuộc đời
Mỗi bước đi đưa em gần đến huyệt
Sao em hỏi tiếng trống tiễn đưa ai?*

(Ai Buồn Hơn – Xuân Ly Băng)

Cả những lời di ngôn nhắn nhủ đoàn chiến - những người còn đang sống - trước khi ra đi vĩnh viễn, cũng được nhà thơ trù liệu cả rồi:

*Rời đây Cha nằm xuống
Chẳng thấy Cha nữa đâu
Hỡi đoàn con khiêm nhượng
Xin gửi lại vài câu...*

(Di Ngôn – Xuân Ly Băng)

Hay là: *Rời đây Cha sẽ ra đi
Thương con biết trời của gì, con ơi!
Tặng con một chuỗi mân côi.
Đó là tất cả cuộc đời của Cha*

(Tặng Con – Xuân Ly Băng)

Có thể nói, cái chết đối với thi sĩ Xuân Ly Băng không hề là nỗi sợ hãi, lo âu. Ngược lại, thi sĩ sẵn sàng đón nhận điều phải đến với một tâm hồn thanh thản, bình an:

*Sự sống đã ra đi
Nhưng chết không là hết
Chính Thiên Chúa từ bi
Đưa con vào bất diệt
Như lá rơi về cội
Như nước chảy về nguồn
Con đi về mạch suối
Là Chúa tạo thành con*

(Trở Về Nguồn – Xuân Ly Băng)

Trong số thật nhiều, rất nhiều những bài thơ gợi nên nỗi suy tưởng về sự chết của thi sĩ Xuân Ly Băng, có hai bài đặc biệt đã tạo nên một huyền thoại đầy nước mắt, gợi lên biết bao nỗi niềm xúc động và lòng thương cảm của hàng ngàn tấm lòng lương giáo bốn phương. Hai bài thơ đó đã được nhạc sĩ Tuấn Kim phổ nhạc, và với sự ngẫu nhiên lạ lùng, được hát bởi một ca viên ưu tú của ca đoàn GX Tân Tạo: Gioan Ngô Đình Duy.

Bài thơ thứ nhất được nhạc sĩ Tuấn Kim phổ nhạc như sau:

HẾT NGHE CHUÔNG NOEL

*Rồi một ngày - hết nghe chuông Noel,
Mẹ ơi buồn biết mấy*

Giữa dòng người như thác chảy
Mẹ chẳng nhìn thấy con
Tiếng chuông buồn như xé lòng Mẹ
Xin Mẹ đừng buồn
Mẹ hãy mang đến cho con
Đánh thức con dậy
để nghe một hồi chuông
Mẹ giăng to vạt áo
Hốt hết tiếng chuông
Gửi vào gió
Và Mẹ bảo : gió ơi
Hãy tìm cho ra ngôi mộ
Có tên con
Đổ trần xuống đó
Những âm thanh của đêm thanh bình
Con sẽ không còn nước nỡ.

(Xuân Ly Băng)

Sự đồng cảm của nhạc sĩ Tuấn Kim với nhà thơ Xuân Ly Băng thật dễ hiểu, khi hơn một nửa đời gắn bó với Thánh ca, với ca đoàn GX Thanh Xuân, nhạc sĩ Tuấn Kim hẳn đã từng trải qua những giờ khắc tuyệt vời nhất của lễ nhạc lúc đắm chìm vào dòng suối âm thanh huy hoàng của những dịp đại lễ. Với cây đũa chỉ huy trên tay, người ca trưởng lúc đó đã trở thành trung tâm điểm của hàng ngàn tiếng đồng ca, hoà với tiếng đàn, tiếng trống, và tiếng chuông reo tưng bừng rộn rã. Vậy mà, chỉ trong một khoảnh khắc, người nhạc sĩ như cảm thấy thật cô đơn, thật lẻ loi khi một ngày nào đó, cuộc đời vắng bóng mình, và những âm thanh kia mình không còn được nghe nữa.

Bài thơ thứ hai cũng được nhạc sĩ Tuấn Kim phổ nhạc là:

ĐẾN LƯỢT CON

Mẹ hỏi bao giờ đến lượt con?
Cho chuông báo tử dập dồn...
Mẹ ở nơi nào phút giờ ấy
Con ở đâu rồi Mẹ biết không?

Ngày hay đêm nhỉ? Nắng hay mưa?
Gió thổi mạnh không hay gió vừa?
Hoa lá vườn nhà cười hay khóc?
Và chim bay đến hoặc bay xa?

Con đi có Mẹ là sung sướng
Về cõi vĩnh hằng rải hương hoa
Ánh sáng nguồn vui khôn tưởng tượng
Chuông đổ có gì mà xót xa

Vĩnh biệt Hòn Bà và Núi Cú
Núi bạc đầu Bà sóng trắng viễn khấn
Tôi ra đi vào đất trời hưởng thụ
Ở lại thôi ! Tất cả với thời gian

(Xuân Ly Băng)

Gioan Ngô Đình Duy, một giọng nam trung khỏe khoắn, thường được chỉ định giữ phần solo trong giàn hợp xướng của ca đoàn giáo xứ Tân Tạo, là một mẫu người quá đỗi hiền lành chính trực và mộc mạc, giản đơn. Anh đã từng tham gia phục vụ ca hát rất nhiều nơi, những đêm sinh hoạt lửa trại, sinh hoạt thiếu nhi, văn nghệ bỏ túi "cây nhà lá vườn" của giáo xứ... Anh cũng nhiều lần hát ở sân khấu cấp huyện và cấp tỉnh. Đó là một giọng hát chan hoà đối với phong trào văn nghệ quần chúng địa phương. Ngoài ra anh còn có một nếp sống tốt đời đẹp đạo gần như hoàn hảo. Có thể nói Gioan Ngô Đình Duy đã được hầu hết mọi người quen biết trong đời đều thương yêu quý mến.

Anh đã ngẫu nhiên chọn 2 bài hát định mệnh để ghi âm vào băng nhựa, và đã hát với lòng chân thành, như chính anh đang thốt lên những lời tự vấn, những ước nguyện, và những lời trời trăn. Có ai ngờ đâu, đó là hai bài hát cuối cùng mà anh thể hiện, vì khoảng 15 ngày sau (8-1- Mậu Dần 1998) Gioan Ngô Đình Duy nhắm mắt lìa đời, chưa được nghe lại chính giọng hát của mình.

Hàng ngàn thân hữu không kể lương giáo đã đến đưa tiễn linh hồn Gioan Ngô Đình Duy đến nơi an nghỉ cuối cùng. Và trước khi khuất lấp, ngay bên mộ huyết, trong một buổi chiều nghĩa trang GX Tân Tạo nhuộm màu tím ngắt, họ lại được nghe một lần nữa 2 bài hát cuối cùng do chính anh hát, ai cũng không cầm được nước mắt.

Đó chính là nhờ ở lời thơ tuyệt vời của thi sĩ Xuân Ly Băng, qua nét nhạc tài tình của nhạc sĩ Tuấn Kim, và giọng hát bạc mệnh của ca viên Đình Duy, cả ba tác nhân nghệ thuật ấy đã tạo nên hai tác phẩm hoàn chỉnh, làm người nghe bàng hoàng xúc động. Trong một sớm chiều, hai tác phẩm ấy đã đẩy lên một cao trào đỉnh điểm : nhiều thân hữu phương xa xin chép lại từng lời thơ, câu nhạc để đem về khắp chốn. Họ cũng đem cả *Hòn Bà* và *Núi Cú* sang đến tận bên kia quả địa cầu, nơi có những con người với những ưu tư về sự chết chẳng khác chi nhau.

Nhạc sĩ Tuấn Kim không dấu được 2 dòng lệ tuôn trào khi thấp nhang cúi đầu trước linh cữu Gioan Ngô Đình Duy.

Thi sĩ Xuân Ly Băng có đến viếng trước di ảnh người quá cố, dằn lòng nén tiếng thốt thức, và khi quay lại, khuôn mặt thi sĩ chan hoà nước mắt.

Suy gẫm về sự chết, thật sự chính là cứu cánh của mọi triết lý trên đời này. Đó là điều cần thiết cho người đang sống và cũng là sự mãn nguyện cho kẻ vừa mới lìa đời. Bởi có chi phải hãi sợ, khi trong tiến trình của sự sống, đã bao hàm ý nghĩa của cái chết? Sinh ký, tử qui - Lá rụng về cội, đó là lẽ tuẩn hoàn tự nhiên của vũ trụ.

Và giọt lệ thương đau của sự thương tiếc hôm nay trên trần thế, sẽ biến thành giọt lệ hoan hỉ của đời sau, ở cõi *Vinh Hằng rặt hương hoa* (Thơ Xuân Ly Băng).

NHÂN CHỨNG

